

Preferenční diskriminace

Preferenční (diskriminační) obchodní uspořádání

PTA (Preferential Trade Arrangement)

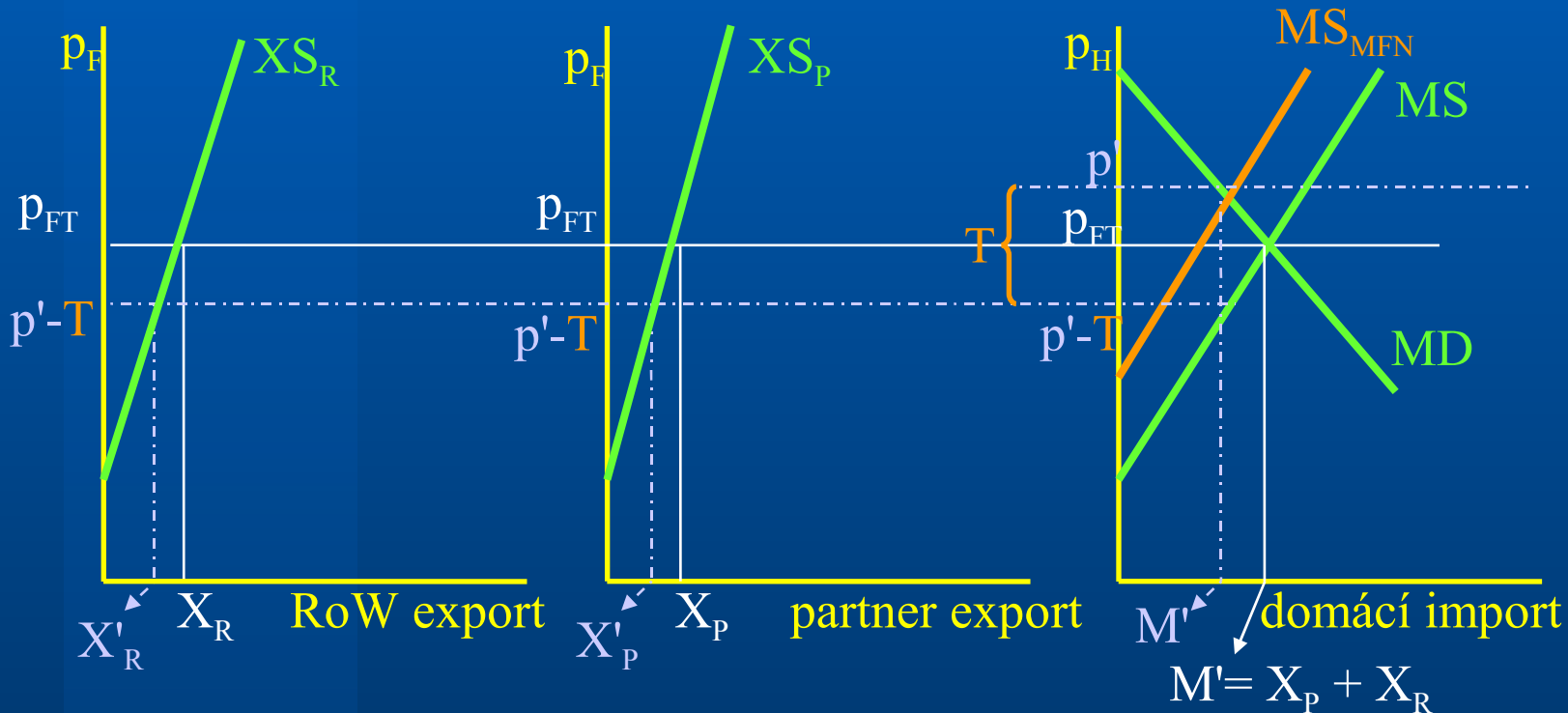
- **diskriminační liberalizace obchodu**
  - překážky obchodu odstraňovány pouze určitým zemím
- **diskriminační protekcionismus**
  - překážky obchodu uvalovány s výjimkou určitých zemím

PTA diagram, MFN (nediskriminační) cla

Ne-partner (RoW)

Partner (P)

Doma (H)

volný obchod: p_{FT} , X_R , X_P , M

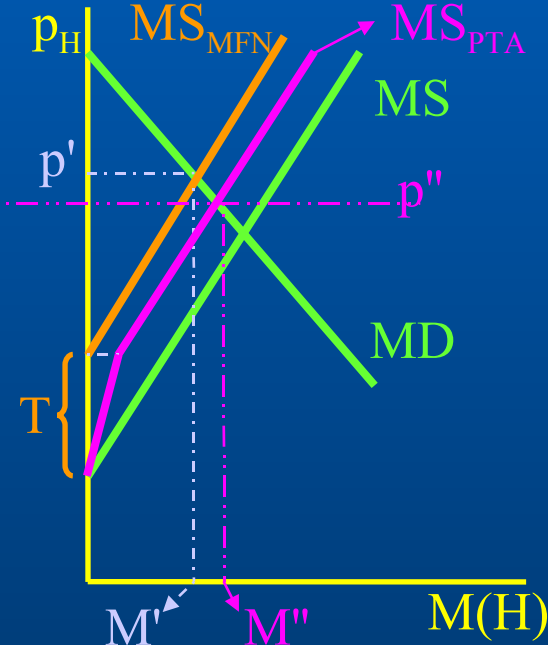
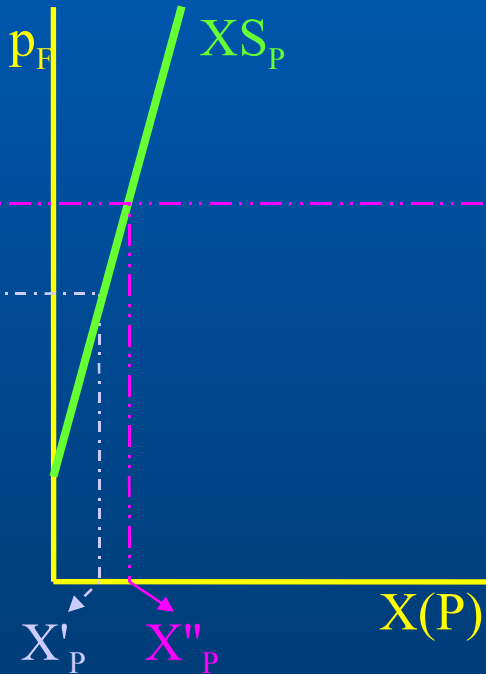
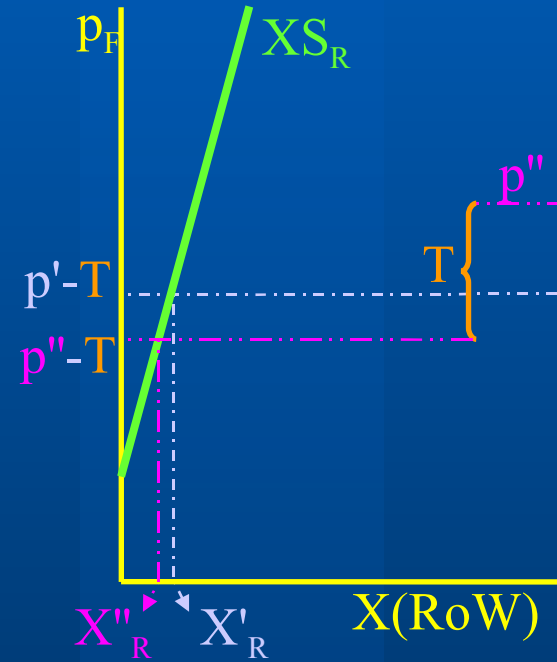
MFN cla: p' (H), $p'-T$ (RoW, P), X'_R , X'_P , M'

PTA diagram, PTA (diskriminační) cla

Ne-partner (RoW)

Partner (P)

Doma (H)

↓p z $p'-T$ na $p''-T$
 ↓X z X'_R na X''_R

↑p z $p'-T$ na p''
 ↑X z X'_P na X''_P

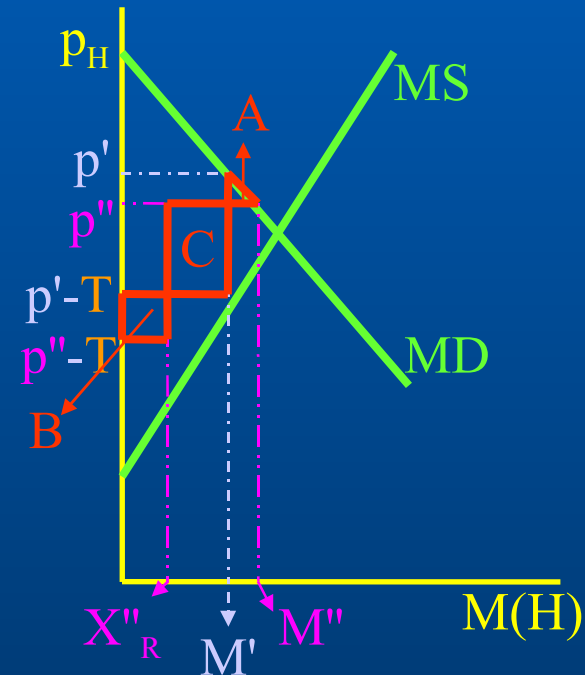
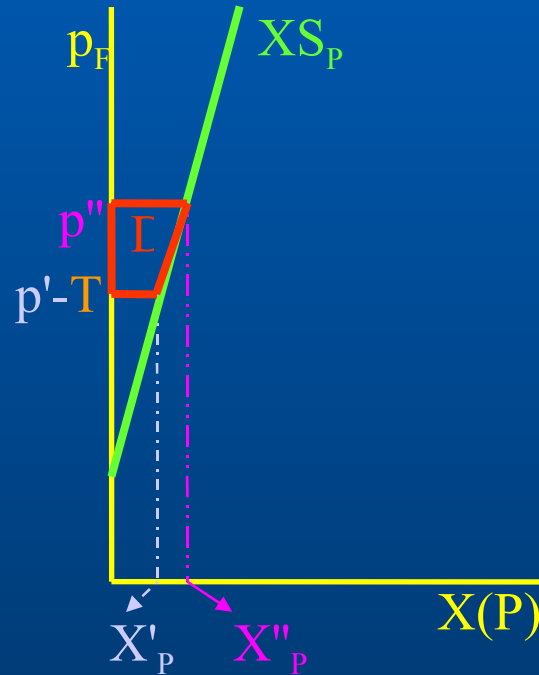
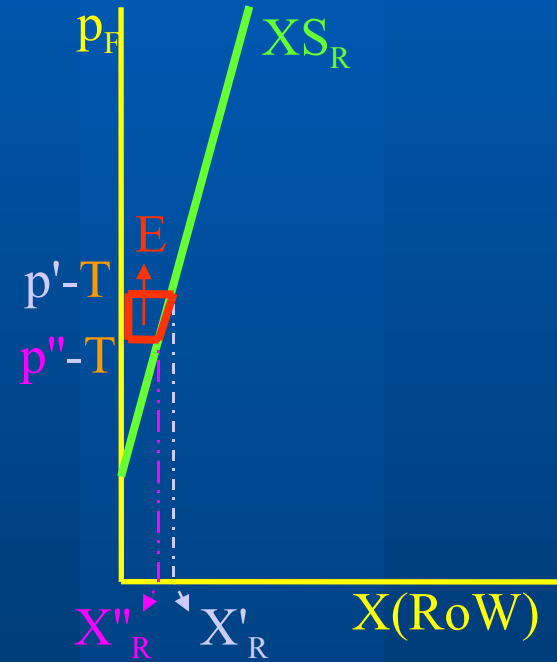
↓p z p' na p''
 ↑M z M' na M''

Analýza bohatství - PTA

Ne-partner (RoW)

Partner (P)

Doma (H)

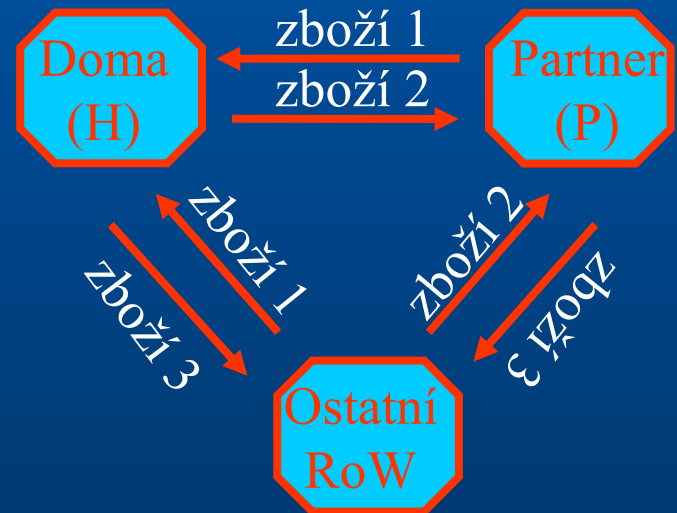
(-) price efekt } $\downarrow$ o E
 (-) volume efekt } $\downarrow$ o E
 $\Rightarrow -E$

(+) price efekt } $\uparrow$ o D
 (+) volume efekt } $\uparrow$ o D
 $\Rightarrow +D$

(+) volume efekt - $\uparrow$ o A
 (-) price efekt - $\downarrow$ o C
 (+) price efekt - $\uparrow$ o B
 $\Rightarrow +A+B-C$

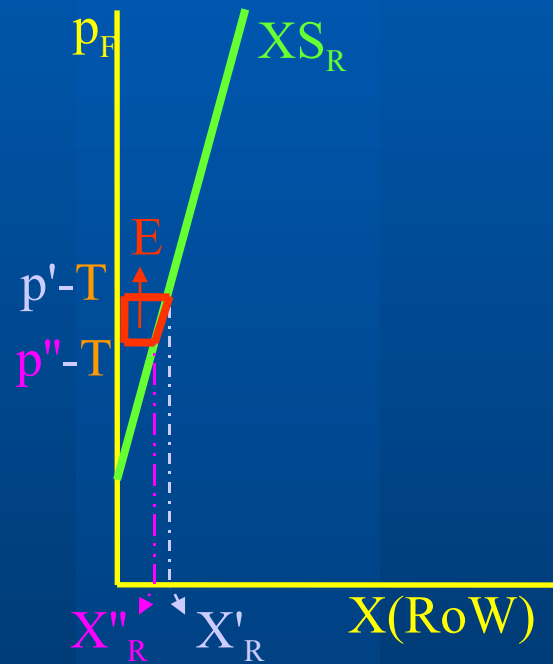
Analýza celní unie (CU)

- FTA uvnitř zóny
- společný vnější celní sazebník
- předpoklady analýzy
  - země H, P tvoří CU
  - země RoW stojí vně
  - původně H, P, RoW MFN cla na všechny importy

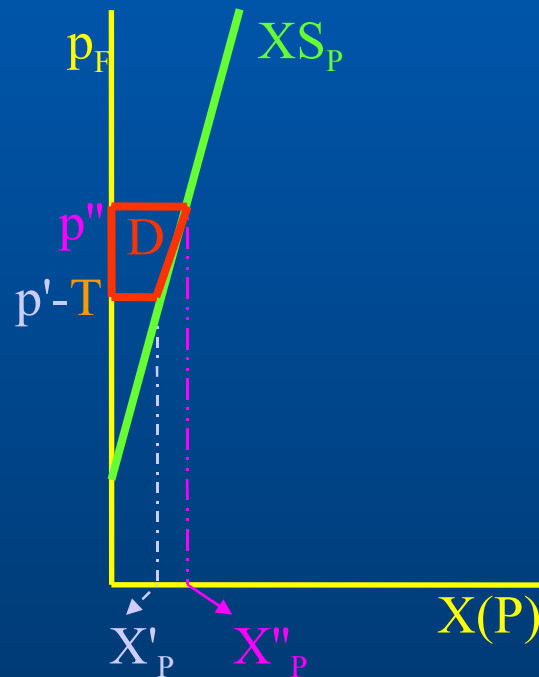
Analýza bohatství - CU

zboží 1&2 pro RoW

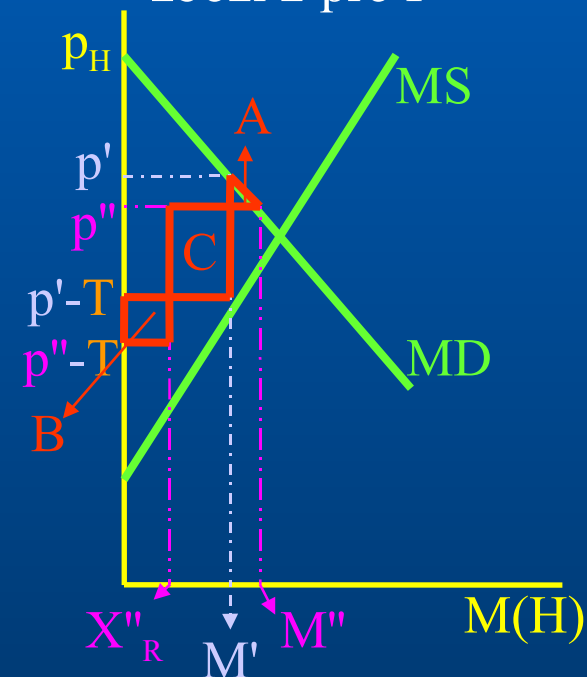
import trh: beze změn
export trh: $-E(P)-E(H)$

zboží 2 pro H
zboží 1 pro P

import trh: $+A+B-C$
export trh: $+D$

zboží 1 pro H
zboží 2 pro P

import trh: $+A+B-C$
export trh: $+D$

Efekty CU

- CU je pro H zemi přínosnější než jednostranné snížení cel pro partnera
- CU je pro RoW zemi horší než jednostranné snížení cel H země pro P zemi

CU x FTA

- **1957 se země v Římské smlouvě zavázaly k vytvoření CU (v rámci EEC)**
- **1960 se jiné země zavázaly k vytvoření FTA (v rámci EFTA)**

Celní spekulace v zónách volného obchodu

- cla mezi zeměmi navzájem odstraněna
- cla vůči třetím zemím různá
  - ⇒ celní spekulace (dovážet přes zemi s nejnižšími cly) = trade deflection
- způsoby eliminace celních spekulací
  - ⇒ vytvoření CU
  - ⇒ rules of origin

Rules of origin

- pravidla bezcelního obchodu v rámci FTA
- bez cla se obchodují výrobky vyrobeny na území FTA
  - problémem je určení místa výroby (např. počítač ve Švýcarsku sestaven z asijských komponent)
- zboží je klasifikováno a podle ní se pak obchoduje s nebo bez cel
  - problémem je obcházení klasifikací (např. monitory podléhají clům, v sestavě jsou již kancelářskou technikou a exportují se bezcelně)

Problémy rules of origin

- **dodatečný náklad**
  - zboží se upravuje (přebaly, sestavy), aby bylo v bezcelní kategorii
  - někdy náklady tak vysoké, že firmy raději platí cla i u domovských výrobků
- **skrytý protekcionismus**
  - v podmínkách často zohledňování největší hráči a to tak, aby v kategorii bezcelní byli jediní

Problémy CU

- **nutný určitý stupeň politické integrace**
  - **problém vytvoření společného celního sazebníku**
    - **velká zemědělská cla (Francie – ochrana zemědělců, UK – vysoké ceny potravin)**
- ⇒ většina obchodních uskupení setrvává v režimu FTA**

Pravidla WTO

- **nediskriminace v obchodní politice**
  - cla uvalována v režimu MFN (nediskriminační)
- **výjimky pro FTA a CU**
  - cla musí být mezi členskými zeměmi odstraněna aspoň u 80 % obchodu
  - odstranění cel musí být do 10 let
  - cla společného sazebníku nesmí být obecně větší než před jeho zavedením